

NOTAT

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Departementet

Til Miljø- og fødevareudvalget

Landbrug
Den 16. marts 2020

Vedr. kvælstofprognosen 2020

Årets kvælstofprognose viser, at kvælstofnormerne øges med i alt 10.000 tons kvælstof på landsplan. Det sker, fordi nedbør henover vinteren har udvasket plantetilgængeligt kvælstof til et niveau under det gennemsnitlige. Til sammenligning blev normerne i 2019 reduceret med 10.000 tons efter en relativt tør vinter. Den samlede, årlige mængde udbragt kvælstof er ca. 430.000 tons kvælstof.

Nitratdirektivet anviser, at der skal tages højde for jordens indhold af kvælstof forud for tildeling af gødning til afgrøderne. Det gør vi i Danmark med en forpligtelse i gødskningsloven om udarbejdelse af kvælstofprognosen. Samtidigt sikres mulighed for at nå op på økonomisk optimale kvælstofmængder i de år, hvor jordens indhold er lavere end gennemsnitlige år. Kvælstofprognosen er udarbejdet hvert år siden 1995. Det er AU, der indstiller prognosen til Landbrugsstyrelsen på baggrund af en faglig indstilling fra Normudvalget, og ministeren følger denne indstilling.

Kvælstofprognosen udgør ikke en særskilt foranstaltning ift. sikring af vandmiljøet, men justerer alene det lovfastede gødskningsniveau på baggrund af jordens aktuelle kvælstofindhold. Skulle de økonomisk optimale mængder kvælstof tildeles uden viden om jordens indhold af kvælstof, kunne man risikere en tildeling af større mængde kvælstof, end planterne havde behov for. Dvs. i de år hvor jorden i forvejen indeholdt meget kvælstof, ville der ikke blive taget højde herfor.

Baggrund

Afgrøderne optager kvælstof både fra jordens pulje og fra udbragt kvælstof. Den mængde kvælstof, der findes i jorden, afhænger af flere, varierende parametre: bl.a. mængden af organisk kvælstof i jorden efterladt af én afgrøde, som den næste afgrøde kan udnytte (forfrugtsværdi), samt temperaturen henover vinteren. Sidstnævnte har betydning for, hvor hurtigt kvælstoffet i jorden mineraliseres og for, om nedbør falder som regn eller sne og dermed for udvaskningen af kvælstof.

Jordens indhold af kvælstof er f.eks. ofte mindre i de år, hvor det har regnet meget. I sådanne år er der behov for at tilføre mere kvælstof. Modsat vil prognosen i de år, hvor nedbørsmængderne er små, betyde en reduktion af den mængde kvælstof, der må tilføres, da jorden indeholder mere plantetilgængeligt kvælstof end normalt. Kvælstofprognosen kan dermed medføre enten et tillæg til eller en reduktion af kvælstofnormerne.

Det mineralske indhold af kvælstof måles i rodzonen i februar, og kvælstofprognosen beregnes som forskellen mellem kvælstofindholdet i det aktuelle år og det gennemsnitlige kvælstofindhold i de forudgående 11 år. Kvælstofindholdet i jorden bestemmes på baggrund af ca. 150 jordprøver, som omfatter en lang række landbrugsarealer med forskellige jordtyper. I beregningerne indgår en række klimatiske data; herunder middeltemperatur og nedbør.